

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Стратегія реформування системи охорони здоров'я
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр 051 Економіка Освітньо-професійна програма «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024/ 2 семестр / 1М курс
Викладачі	11012
Профайл викладачів	
Контактний тел.	
Е-mail:	
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5521
Консультації	<i>Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.</i>

1. АНОТАЦІЯ

Програму освітнього компоненту «Стратегія реформування системи охорони здоров'я» складено відповідно до освітньої програми «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я».

Курс належить до циклу обов'язкових освітніх компонентів.

Контроль за видами діяльності здобувачів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем за тестами після засвоєння ними окремо другого модуля.

За результатами суми балів, набраних за двома модуля, періодичні контрольні точки, виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Предметом вивчення ОК є економічні аспекти діяльності організацій, підприємств, установ галузі охорони здоров'я та їх регулювання на макро- і мікрорівнях, зокрема діяльності закладів охорони здоров'я.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компоненту «Стратегія реформування системи охорони здоров'я» є сформулювати сучасні знання теоретичних основ економіки охорони здоров'я, ознайомлення з етапами і дослідження результатів впровадження нової реформи системи охорони здоров'я, а також уміння та навички аналізу економічної діяльності галузі на макро- і мікрорівнях, зокрема діяльності закладів охорони здоров'я.

Основними **завданнями** вивчення освітнього компоненту «Стратегія реформування системи охорони здоров'я» є дослідження основ економіки охорони здоров'я; дослідження діючої реформи системи охорони здоров'я; вивчення особливості ринку охорони здоров'я; встановлення ролі держави та ринкових механізмів в перебудові галузі; розглянути економічні аспекти аналізу державної політики; вивчити механізми державного управління в галузі охорони здоров'я; проаналізувати сучасні ринкові моделі організації і фінансування охорони здоров'я; розглянути теорії та практики методів оплати медичних послуг.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність	Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.
Загальні компетентності	ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень. СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки. СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку. СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та охорони здоров'я, розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси. СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання в сфері охорони здоров'я. СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем, реформування сфер економіки. СК11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення, зокрема на підприємствах галузі охорони здоров'я.

4. Заплановані результати навчання:

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН9.Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень, розробки стратегій реформування у сферах економіки.

РН14.Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

РН15.Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення в галузі охорони здоров'я.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	16 год.	14 год.	60 год.

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

- Жодні форми порушення академічної доброчесності.
- Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені лабораторні, практичні або семінарські заняття протягом двох тижнів.
- Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю («Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького»).
- Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролі, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної ОК («Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького»).

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК I. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я						
10	Тема 1. Аналіз сучасного стану системи охорони здоров'я	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	Обговорення теми. Виконання практичних завдань	5	Впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 2. Стратегічні цілі та основні завдання системи охорони здоров'я	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	Обговорення теми. Виконання практичних завдань	5	Впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 3. Структура системи охорони здоров'я	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	Обговорення теми. Виконання практичних завдань	5	Впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 4. Побудова перспективної системи охорони здоров'я: розробка програм та план дій	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	-	-	Впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК II. Економіка та фінансування галузі охорони здоров'я						
10	Тема 5. Економіка охорони здоров'я	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	Обговорення теми. Виконання практичних завдань	5	Впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

8	Тема 6. Охорона здоров'я як галузь економіки. Медична послуга	Лекція (2 год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	-	-	Впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10	Тема 7. Основи менеджменту в галузі охорони здоров'я	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	Обговорення теми. Виконання практичних завдань	5	Впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10	Тема 8. Основи маркетингу в галузі охорони здоров'я	Лекція (2год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	Обговорення теми. Виконання практичних завдань	5	Впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10	Тема 9. Оплата праці в галузі охорони здоров'я	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	Обговорення теми. Виконання практичних завдань	5	Впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 10. Ціноутворення в галузі охорони здоров'я	Лекція (0 год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (6 год.)	1-11, Інформаційні джерела	-	-	Впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Назва теми	Зміст лекції
Тема 1. Аналіз сучасного стану системи охорони здоров'я	1. Основні характеристики системи охорони здоров'я в Україні в умовах сьогодення і фундаментальні засадничі принципи майбутньої системи 2. Середня очікувана тривалість життя і основні причини смертності в Україні 3. Державні та приватні витрати на охорону здоров'я за видами закладів та за джерелами
Тема 2. Стратегічні цілі та основні завдання системи	1. Принципи-орієнтири системи охорони здоров'я 2. Соціальні цінності оновленої системи охорони здоров'я

охорони здоров'я	3. Задачі для досягнення кінцевих цілей
Тема 3. Структура системи охорони здоров'я	1. Блоки/напрямами для кращого управління реформами. 2. Надання послуг. 3. Фінансування системи охорони здоров'я 4. Управління в системі охорони здоров'я 5. Інші важливі сфери системи охорони здоров'я
Тема 4. Побудова перспективної системи охорони здоров'я: розробка програм та план дій	1. Детальний план і його елементи 2. Короткострокові дії (2015-2016 рр.) 3. Середньострокові дії (2017-2018 рр.) 4. Довгострокові дії (2018 р. і далі)
Тема 5. Економіка охорони здоров'я	1. Місце економіки охорони здоров'я в сучасній структурі економічної науки. 2. Сутність медико-економічних досліджень. 3. Ефективність використання ресурсів в охороні здоров'я.
Тема 6. Охорона здоров'я як галузь економіки. Медична послуга	1. Послуга охорони здоров'я та її характерні ознаки. 2. Економічні особливості послуг охорони здоров'я. 3. Розвиток галузі охорони здоров'я в умовах економічних трансформацій в Україні
Тема 7. Основи менеджменту в галузі охорони здоров'я	1. Ключові поняття менеджменту в охороні здоров'я. 2. Управління охороною здоров'я у світі та в Україні. 3. Сучасний стан української системи охорони здоров'я та пріоритети подальшого розвитку
Тема 8. Основи маркетингу в галузі охорони здоров'я	1. Ключові поняття маркетингу в охороні здоров'я. 2. Ринковий механізм послуг охорони здоров'я та його основні елементи
Тема 9. Оплата праці в галузі охорони здоров'я	1. Традиційні форми та системи оплати праці медичних працівників. 2. Система оплати праці працівників закладів охорони здоров'я
Тема 10. Ціноутворення в галузі охорони здоров'я	1. Ціна медичної послуги: внутрішні та зовнішні чинники впливу. 2. Структура ціни медичної послуги

7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Аналіз сучасного стану системи охорони здоров'я	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 2. Стратегічні цілі та основні завдання системи охорони здоров'я	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 3. Структура системи охорони здоров'я	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 4. Побудова перспективної системи охорони здоров'я: розробка програм та план дій	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 5. Економіка охорони здоров'я	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 6. Охорона здоров'я як галузь економіки. Медична послуга	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 7. Основи менеджменту в галузі охорони здоров'я	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 8. Основи маркетингу в галузі охорони здоров'я	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 9. Оплата праці в галузі охорони здоров'я	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 10. Ціноутворення в галузі охорони здоров'я	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

№ з/п	Теми і перелік питань, що винесені на самостійне вивчення
1	Характеристика загальних втрат на охорону здоров'я в країнах Європи в період 2015-2017.р.
2	Вплив низького економічного розвитку країни на рівень смертності
3	Основні соціальні цінності оновленої системи охорони здоров'я України
4	Роль держави в досягненні поставлених задач нової системи ОЗ

5	Стратегічне завдання реформування системи ОЗ і його орієнтири
6	Шляхи поліпшення надання медичної інформації і інформатизації ОЗ
7	Ліцензування діяльності лікарів
8	Класифікація економічних ресурсів ЛПУ
9	Основні засоби і оборотні фонди медичної установи
10	Специфічні риси результату господарської діяльності в охороні здоров'я
11	Причини незадовільного стану системи охорони здоров'я в Україні
12	Відношення населення України до платних медичних послуг

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з курсу освітнього компоненту проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача вищої освіти на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача вищої освіти на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів). Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$
Практичні заняття	«5» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та

	відомостями. «4» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач вищої освіти здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. «3» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. «2» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач вищої освіти, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Барзилович А.Д. Теоретико-методологічні засади державного регулювання ринку медичних послуг в Україні: Монографія. Видавництво: Олді+. 2022. 296с.
2. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я: Монографія. Видавництво: Олді+. 2020. 392с.
3. Борщ В.І., Рудінська О.В., Кусик Н.Л. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник. Видавництво: Олді+. 2022. 264с.
4. Рогачевський О.П. Теоретико-методологічні засади забезпечення стратегічного управління у системі охорони здоров'я в умовах глобальних викликів: Монографія. Видавництво: Олді+. 2020. 374с.

Додаткова

5. Впровадження системи управління якістю у лікувальнопрофілактичних організаціях ISO 9001:2015: навчальний посібник / В. В. Касянчук, О. М. Бергілевич, О. І. Сміянова ; за ред. проф. В. А. Сміянова. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 246.
6. Касьяненко Ю. В., Самойленко О. В., Фоміна Т. Є. Державне управління охороною здоров'я: посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019
7. Хмельницька Н. О. Державне управління охороною здоров'я: теорія та практика: підручник. Київ: КНЕУ, 2018
8. Шевченко А. П., Семенова О. В. Державне управління охороною здоров'я: теоретичні аспекти та практика реформ: монографія. Київ: Національний університет "Києво-Могилянська академія", 2020
9. Бондарчук О. М., Торгонська О. І. Державне управління охороною здоров'я в Україні: аналіз та оцінка ефективності: монографія. Київ: Видавничий дім «Слово», 2021.
10. Горбунова О. О., Лаврик Г. П. Державне управління охороною здоров'я в умовах реформування: посібник. - Київ: Видавничий центр КНЕУ, 2022.
11. Bredenkamp, Caryn, Dale, Elina, Doroshenko, Olena, Dzhygyr, Yuriy, Nabicht, Jarno. et al. (2022). Реформа фінансування системи охорони здоров'я в Україні: прогрес та майбутні напрями. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро і Світовий банк: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/366374/WHO-EURO-2022-5639-45404-65002-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

10. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) – <https://www.who.int/>
2. МОЗ України – <https://moz.gov.ua/>
3. Національна служба здоров'я України – <https://nszu.gov.ua/>
4. Центр громадського здоров'я України – <https://www.phc.org.ua/>
5. Щорічний звіт про стан здоров'я населення України та епідемічну ситуацію за 2022 рік. Режим доступу: <http://surl.li/rebhj>